

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ, puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

22. Explicatur doctrina S. Augustini, qua dicimur nihil à nobis habere nisi peccatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT XXI.

Explicatur doctrina sancti Augustini, qua dicimus nihil à nobis habere, nisi peccatum.

NA ex ista capitali charitatis & cupiditatis contrarietate, qua nullum omnino in actibus humanis medium suscipit, alia doctrina Augustini nata est cerebrima & sollemnissima, qua plasm in suis libris docet, nihil omnino hominem à seipso habere, præter peccatum atque mendacium. Cujs doctrina radix est, quod non nisi duplex dilectio sit vcl. esse possit, ut antè ex Augustino & Leone & alijs declaravimus, creatoris & creature, Dei & mundi, boni immutabilis & mutabilis, ex quibus omnis actio humana proficiscitur. A nobis autem, ut etiam Augustinus sapissime, & fides docet, dilectio creatoris eis non potest: dilectio autem creature & mundi ex nobis fluxit & non ex Deo, juxta doctrinam Apostolicam, quæ tradit nobis, dilectionem mundi non eis ex Patre, sed ex mundo, Augustino succidente: *Voluntas procul dubio creature, qua non est creator B*

Liber de Part. in libro 1. c. 19. *ex mundo est.* Nempe quia homo procul dubio pars est mundi; & ex ipso homine, diabolo quidem suggestente, homine tamen ipso per spontaneam voluntatem deferente creatorem ac diligenter creaturam, voluntas talis fluxit. Vnde eandem illam dilectionem mundi non solum ex mundo, seu ex homine, sed etiam ex diabolo Augustinus eis tradit, quia auctor ejus fuit non inferendo sed persuadendo peccatum: quod non aliter nisi mundi & creature dilectione perpetratum est, ut idem sapissime docet. Cùm igitur hæc mundi dilectio, qua non est à Patre, hæc, inquam, culpabilis, cupiditas omnia peccata operetur, neque quicquam operetur nisi malum, sicut neque caritas aliud quicquam nisi bonum, illaque in solidum à diabolo sit & ex nobis, hæc à Deo, manifestissime sequitur id quod Augustinus docet, nihil à nobis tanquam à nobis proficiens, nisi peccatum atque mendacium. Qua de re luculentissima sunt apud ipsum, radiisque solis fulgentiora testimonia ut ea nullis prætigis obroi, vel offuscati possint. Sic ergo loquitur in Psalmum septuaginta: *Inflititia tua sola liberat me: mea sola non sunt nisi peccata.* Et in Psalmum centesimum secundum: *De tuo aliquid retribue, si potes. Non dixerim, ne feceris, noli deo tu retribuere; non vult Deus de tuo sibi retribui. Si de tuo retribuis, peccatum retribuis: omnia enim qua habes, ab illo habes. Tuum peccatum solum habes.* Et in tractatibus in Ioannem: *Vita nostra tanquam nostra, id est, de voluntate propria nostra non erit nisi mala, peccatrix, iniqua: Vita verò bona de Deo in nobis est, non à nobis.* Et tractatibus in Epistola octavo in Epistolam Ioannis: *Hoc dicit Epist. oib. si vis verius dicere: ego male, ille bene. Et quod ego bene, ab illo bene: nam à me quicquid ago, male. Ista*

A confessio firmat cor, & facit dilectionis fundamen-
*tum. Et in sermonibus de tempore: Qui volunt ^{temp.} dicere, quia retribuet aliquid Deo mendax est (*com-^{temp.} datus* ab illo speranda sunt: à nobis ipsiis præter illum nihil, nisi forte peccatum) & mendacium de suo lo-
quitur. Vere plenè de suo abundantia homo: mendacium
omnino hic habet, & thesaurem mendaciorum &c.
Quod gratis habet de se habet, non illud emat. Quan-
do venitur ad veritatem, si verax vult esse, non erit
de suo. Et de eadem mentiendi potestate, qua
sola prompti sumus, ita loquitur in Psalmum
vigilium quartum: Doce me: nam per me-¹⁷¹
sum non novi, nisi mendacium. Et sermone tri-¹⁷²
geminum primo de verbis Domini: Homo si vult esse ¹⁷³
aliquid boni, non sit de suo proprio. Si enim de suo esse ¹⁷⁴
voluerit, mendax erit. Si verax esse voluerit, de Deo,
non de suo erit. Et Tractatu quinto in Ioannem:
Tunc ea qua dicimus & vobis & nobis utilia sunt, si Tunc
ab ipso sunt. Que autem ab homine sunt, mendacia ¹⁷⁵
sunt, scimus ipse dixit Dominus noster Iesus Christus;
Qui loquitur mendacium, de suo loquitur: nemo ha-¹⁷⁶
bet de suo, nisi mendacium & peccatum, siquid autem ¹⁷⁷
omo habet veritatis atque iustitiae, ab illo sicut est, quem debent sit, ut in hac eremus, ut ex eo qua-¹⁷⁸
gitut tribus damna invorati &c. Qualia vero pec-¹⁷⁹
cata illa sunt, qua à nobis tantum habeamus, utrum propriè an impròprie dicta, non raro
Augustinus explicat. Aliquando enim dicit,
ea non esse nisi mala: Da veniam, Apostole, pro Hoc
priam nonnovi nisi mala. Da veniam, Apostole, prius quia tu docuisti Proorsus tua a te tibi parat non novimus nisi mala. Aliquando hujusmodi opera
displacere Deo: Vt sis bonus, invoca bonum. Non tem-¹⁸⁰
em in te placet Deo, nisi quid habes ex Deo. Quod temp.
autem habes ex te, displacere Deo. Aliquando illa
mala & penitus digna: Dona sua coronat Deus, & non merita tua, si tibi a te ipso, non ab illo sunt me-¹⁸¹
ritata tua. Hac enim si talia sunt, mala sunt; qua mala
sunt non coronat Deus. Et paulo antè dixerat si-¹⁸²
militer merita Apostoli tuis magna, sed mala.
Quid illis tam malis meritis nisi pena utique debet-¹⁸³
bitur? Aliquando nos inde damnari: Ipse fecit in Pst.¹⁸⁴
nos, & non ipsi nos. Non debemus superbire: tuum
bonum quod habemus, ab artifice nostro habemus.
Quod in nobis nos fecimus, inde damnamur: quod in
nobis ille fecit, inde coronamur. Et rursum:
Opera manuum tuarum ne despicias. Opus tuum in Pst.¹⁸⁵
me vide, non meum. Nam meum si videris, damnas;
tuum si videris, coronas. Hujusmodi doctrinæ &
sententijs plasm plenus est Augustinus, de quibus nonnulla etiam infra vide in tractatu de
liberatione arbitrii. Omnia vero ex illo eius
principio oriuntur, quod impossibile sit esse
opus bonum, nisi diligatur verum bonum, &
ultimus finis omnis boni, qui est Deus bene-¹⁸⁶
dictus in secula. Quicquid aliter homo facit,
ex mundi dilectione facit, qua non est à
*Patre,**

533 Patre, sed ex mundo est; & necesse est ut re-
 Lib. de spir. doleat originem suam. Non enim fructus est bo-
 c. lim. 14 nus, qui de charnatis radice non surgit: & hæc
 fine fide esse nequit. Ex illo enim capite ma-
 nat quicquid prædicat Augustinus de neces-
 Lib. de spir. sitate fidei ad opus bonum: Quid habemus
 Pius. 1.14. quod non accepimus, quando & hoc accepimus, unde
 incepit quicquid in aliis nostris habemus boni?
 fid. Hoc est fides. Ipsa est enim misericordia, unde bona
 opera incipiunt. Quid igitur cetera, quæ pra-
 ter ipsam sunt? Quoniam, ut dictum est, quod
 ex ipsa non est, peccatum est. Quia videlicet, ut
 alio dicit, bonum opus intentione facit, intentione
 fides dirigit: nemo ergo computet bona opera
 ante fidem: ubi fides non erat, bonum opus non
 erat. Ex isto fonte fluit quicquid prædicat
 de necessitate dilectionis ad opus bonum:
 Lib. de spir. Quid enim boni faceremus, nisi diligemus? Aut
 Cognit. 26. quomodo bonum non facimus, si diligamus?
 illa. Et icerum: Vbi non est dilectio, nullum bonum
 opus imputatur, nec recte bonum opus vocatur. B
 Quid ergo? Quia omne quod non est ex fidem peccatum est: & fides per dilectionem operatur. Ex
 ista radice nascitur, quicquid prædicat de
 sola peccandi potestate antequam arbitrium
 fidei per dilectionem operante liberetur: Li-
 berum arbitrium captivatum non nisi ad peccatum
 valer. Et alio in libro: Negue liberum arbitrium
 quicquam nisi ad peccandum valer si lateat
 veritatis via. Hoc est, ut ibidem indicat, ante
 legem & fidem, per quas innotescit ei via
 veritatis, ut eum non lateat, quod agendum,
 & quo intendum est. Ex ista scaturigine pro-
 ficiuntur, quod nihil omnino operis boni
 sine gratia divinae auctoritati fieri posse ubi-
 lib. t. prof. que docet: Ipse (Celestius) quomodo sit acci-
 j. 1.12. pendum quod scriptum est: Omnis homo mendax,
 omnis non solvit, nec solvere poterit, nisi corre-
 lito errore quo credit, hominem sine auctoritate grata-
 tia Dei per solam propriam voluntatem posse esse
 lib. 1.10. veracem, hoc est, diligere veritatem, quæ
 infra. 3. praescribit opus bonum. Et alibi: Nemo bene-
 lib. ap. 3. liber arbitrio uti potest, nisi per gratiam. Et ad
 eundem Bonifacium: Nec potest homo boni al-
 quid velle, nisi adiuvetur ab eo qui malum non
 potest velle, hoc est, gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum. Cur, quomodo, qua-
 ratione, cum sine illa Domini incarnationi grata-
 tia possit fieri opus saltem moraliter bonum?
 illa. Audi causam: Omne enim quod non est ex fide
 peccatum est. ac per hoc bona voluntas, quæ se
 substrahit a peccato, fidelis est. Ex ista causa ori-
 tur, quod antequam quicquam fieri possit

ab homine operis boni, prius velit hominem
 fieri bonum, hoc est, voluntatis bona, quæ
 sola diligit bonum, ut ita possit arbor bona,
 id est, voluntas bona proferre fructus bo-
 nos: Quid enim potest facere boni de corde non
 bono? Ut autem habecat cor bonum, Dabo, in-
 quid, vobis cor novum, hoc est, voluntatem no-
 vam seu dilectionem novam, ex qua opus
 necessarium debet fluere. Et icerum instan-
 tius: Quid enim boni sacerdoti homines mali, &
 quomodo isti bona sacerdotis, nisi boni efficiantur? id
 est, quid boni sacerdotis, quamdiu clavis vol-
 untate mala, sive quamdiu bonum seu ju-
 stitiam non diligunt? Quis enim dubitet dicere,
 voluntatem nullo modo institutum diligentem, non
 modo esse malam, sed etiam pessimam voluntatem?
 Omnia ictiusmodi, aliaque plura, quibus
 redundant scripta ejus, ex eadem omnino
 radice & ratione proficiuntur: quia ut ali-
 bi preclarè docuit, & supra diximus: Nemo
 volens aliquid facit, quod non in corde suo prius
 dixerit, hoc est, faciendum esse judicave-
 rit: quod verbum sive iudicium de agendo, &
 amore concipitur, sive creature sive creatoris, id
 est, aut naturæ mutabilis, aut incommutabili veri-
 tatis. Ergo aut cupiditas, aut charitate. Tunc
 autem est cupiditas, cum propter se amatur crea-
 tura: tunc non utentem adiuvat, sed corruptit
 frumentum. Ecce brevibus, perspicuis, disser-
 tissimis verbis clavem universæ doctrinæ de
 agendis & non agendis; de bonis operibus
 & peccatis traditam; sine qua, doctrina Au-
 gustini non nisi meritis Labyrinthus est; ex
 quo nisi Glossis textus Augustini innumeros
 evertentibus, totiusque doctrinæ molli re-
 pugnantibus, exiri non potest: cum qua omnia
 sunt apertissima & facillima: Namrum
 charitas sive perfecta sive imperfecta est
 amor veri boni, ex qua nihil nisi bonum:
 cupiditas sive perfecta sive imperfecta amor
 est mundi, qui non est ex Patre, sed ex mundo. Lib. 1. de spir.
 Deus autem id odit, quod ipse non fecit, ut
 cat gent. c. 6. Sem. 5. de
 Trinit. c. 7. Ex hoc amore sive
 cupiditate mundi, non solum nihil est boni,
 mens. sed ut dixit sanctus Leo, Cuncta sunt mortalia,
 hæc est enim illa, quæ sine amore crea-
 toris non utentem adiuvat, sed corruptit frumentum. Semper enim in omnibus actibus, et
 iam dum una creaturæ uititur, aliæ fruuntur,
 in quam ultimo videlicet collimat utentis ani-
 mus. Quidquid enim fecerit, non potest nisi
 in re per se dilecta conquicere.

Lib. 4. c. 6.

Ibid.

Lib. 2. de pre-
merit. c. 12.Lib. 9. de
Trinit. c. 7.
& 8.

CAPVT

Z